

HEAD UUT KOOLIAASTAT!

Oma kooliteed alustas ka Tabasalu Ühisgümnaasiumi 1A klass.

RISTITUD JOHANNESTEKS

Nimi Johannes on kestnud üle aegade nagu mõnigi teine piiblist tuntud nimi. Uus gümnaasiumi eesti keele sari just sel moel nimetada sai tõuke kahest keelemehest, kes on eesti kirjakeele arengut oluliselt mõjutanud. Need on Johannes Voldemar Veski ja Johannes Aavik. Ehkki loomu poolest üsna vastandlikud, olid mõlemad kaasaegsed omamoodi keelerevolutsionäärid: Veski oli oma põhimõtelt üliratsionaalne, süsteemi armastav praktiline arendaja, Aavik aga lausa visionäär, kelle uuenduslikud ideed lähtusid muuhulgas isiklikest maitseelistustest.

Lõiming ja õpikäsitus

Nüüdisaegne keeleõpe ühendab teadmised ja praktika, püüab olla ühtaegu uuenduslik ja tarbeline, aidata õpilasel moodsas ühiskonnas toime tulla, aga samas hoida au sees traditsioone. „Johannese“ sari on kujundatud, lõimides eesti keele teoreetilisemat laadi kursused praktilistega. Valminud on kõik kolm gümnaasiumi eesti keele õppekomplekti ja need hõlmavad kuut kohustuslikku kursust. Ühete kaante vahele on koondatud ja paaris käivad „Keel ja ühiskond“ ning „Praktiline eesti keel I“ („Johannes 1“, ilmunud 2016), „Meedia ja mõjutamine“ ning „Praktiline eesti keel II“ („Johannes 2“, ilmunud 2017) ja „Teksti keel ja stiil“ ning „Praktiline eesti keel III“ (äsjal ilmunud „Johannes 3“). Iga õpikust ja töövihikust koosnev komplekt katab ühe kooliaasta ja on koostatud ühtekokku 70 tundi arvestades.

Didaktiliselt lähtub niisugune õpivara konstruktivistlikust seisukohast, et teadmine sõltub elu- ja õpikeskkonnast ning on aktiivse loometöö tulemus. Ennekoike on eesmärk olnud õpetada noor õppur õppima ja muutuvates oludes hästi toime tulema. Õppimine peab pakkuma parasjagu intellektuaalset pingutust, aga olema siiski jõukohane, kool ja õpivara looma keskkonna, mis õppimist soodustab. Sellest on muu hulgas põnevalt juttu „Johannes 2“ õpikus avaldatud intervjuukatkendis (lk 117 jj). Täispikk intervjuu TLÜ teaduri, psühholoogi Grete Arroga on avaldatud Horisondi 2017. aasta 2. numbris, mille huviline saab kätte ka veebist: <http://www.horisont.ee/arhiiv-2017/Horisont-2-2017.pdf>.

Taotlus on olnud ka „Johannese“ sarjas eneses aasta-aastalt raskusaset tõsta. Eeskätt puudutab see nappides autoriteksti plokkides kasutatud väljendust, aga mõnevõrra ka tööülesannete tekstivalikut. Eri liiki sisukate tekstidega töötamist harjutatakse järjekindlalt: õpitakse sobivat lugemisstrateegiat valima, eesmärki ja sõnumit adekvaatselt mõistma, loetava põhjal oma järeldusi tegema, analoogiat leidma jms. Laiemad ühiskondlikud teemad on püütud valida nii, et need noori puudutaksid, ärgitaksid sõna sekka ütleva, vahel lausa provotseeriks. Provokatsioon on siin siiski meetoodiline võte, mis peaks mõtetegevust ergutama, mitte sundima kedagi mingi teema kohta kindlat seisukohta võtma või vaidluses oma tõe eest seisma. Et praegusajale iseloomulikuks peetav sõjakas tõenõudmine pole sugugi uus nähtus, kinnitab viimases „Johannese“ esitatud katkend, mis lubab aimata Aaviku ja Veski üsnagi ägedat ja isiklike solvanguteni süvenenud vastasseisu.

Struktuur

Kõik kolm „Johannest“ on üles ehitatud ühtviisi: iga klassikomplekt koosneb teemaplokkidest-õpimoodulitest, vaheldatakse klassi- ja individuaaltööd, ülesandeid tehakse paaris ja rühmas, suuliselt arutades ja kirjalikult töötades, vaheldumisi kasutatakse õpikut ja töövihikut (kõik töövihiku ülesanded on õpikus

numbriliselt viidatud). Niimoodi kujuneb tervik, mille iga üksus on rakendatud mõne õpieesmärgi teenistusse. Need tuginevad riiklikus õppekavas kirjeldatud õpitulemustele ja on esitatud suurpeatükkide alguses vahetiitlil.

Esimeses kahes „Johannese“ järgneb sissejuhatavale peatükile viis suurt, mis on omakorda jagatud viieks alapeatükiks. Viimases „Johannese“ on suurpeatükke neli. Nii jääb gümnaasiumi lõpuklassis rohkem aega riigieksamite ettevalmistuseks, mida toetab Helin Puksandi koostatud „Kirjutamiskool“. See asendab varasemat „Mõttejärge“ ja on paigutatud esimeste peatükkide lõppu: õpikus on nõuanded, töövihikus eksamivormi järgiv ülesanne. Komplekti lõpupeatükk on pühendatud teadustekstidele ja mõeldud sisse juhutama edasisi õpinguid.

Alles on jäänud kogu sarja läbiv, kasutajatele juba tuttav võõrsõnaplokk „Õpi ära!“ ja töövihiku alapeatükkide lõpus seisev „Keeleviit“ (autorid Annika Viht ja Viivi Maanso). Selle rubriigi osakaal on „Johannes 3-s“ riigieksamit silmas pidades suurem, kusjuures traditsioonilisemate õigekeelsusülesannete kõrval on rohkesti stiiliga seonduvaid keelehooldeharjutusi.

Tegijad

Aasta 2014 tõi Koolibri 6. klassi eesti keele õpikule „Punkt“ mitu väärikat auhinda, mille puhul pälvisid suuremat tähelepanu ka komplekti

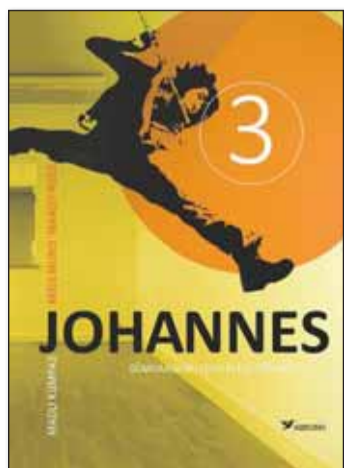
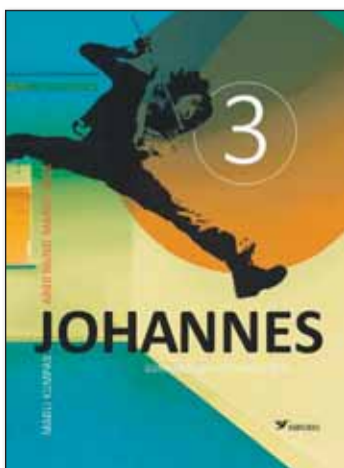
autorid. Aja Lehe augustinumbris on ajakirjanik tsiteerinud Reet Bobõlskit: „Minu arvates toimib meie kolme – minu, Helini ja Margiti – koostöö selleks liiga hästi, et seda lõppenuks lugeda. Kindlasti mitte. Ma arvan, et praegu on lihtsalt enam kui kümneaastase koostööperioodi järel väike mõtlemise ja ideede kogumise aeg.“

Uued ideed kogunesid koguni kiiremini, kui keegi meist oleks omal ajal ennustada osanud, ja seekord juba aste kõrgemal, gümnaasiumis. Helin Puksandi osalusel valmis 2016. aastal „Johannes 1“, Reet Bobõlski lõi kaasa „Johannes 2-s“. Ka „Johannes 3“ kaasautorid Argo Mund ja Madli Kumpas on vanad meeskonnaliikmed: EKI konsultandina on Argo lugenud-kommenteerinud kõiki Koolibri eesti keele komplekte, Madli teinud ülesandeid põhikooli õpivaras ja kirjutanud „Mõttejärge“ esseed. Eespool on juba nimetatud „Keeleviit“ tegijad.

Autorite ideedele on leidnud otstarbeka ja köitva vormi kujundaja Endla Toots, retsensentidena on asjalikku nõu andnud TLÜ humanitaarinstituudi eesti keele professor Reili Argus ja Viljandi Gümnaasiumi õpetaja Juta Klettenberg. Suur-suur aitäh kõigile osalistele!

Eelneva kokkuvõtteks ja kinnituseks, et „Johannese“ kontseptsioon on olnud koolisõbralik ja läbipaistev, olgu siinkohal toodud väike väljavõtte Juta Klettenbergi tänavusest hinnangust: „Õppekomplekti tugevuseks on esiteks tekstide valik – pakutakse palju erilaadseid ja uusi, värskeid tekste, seega materjaliga ollakse tänases päevas. Teiseks suunavad ülesanded õpilast sageli võrdlema, analüüsima, järeldama – ühesõnaga mõtlema. Kolmandaks on abi õpetajale keeleharjutuste rohke valikuga. Neljandaks leiab keeleõpikust mitmeid teiste õppeainetega huvipakkuvaid ning lõimuvaid kohti.“

Mõnda aega tagasi esimest „Johannest“ retsenseerides pälvis tema tunnustuse ka sarja nimelalik. Tegijad loodavad, et sari kogub populaarsust nagu Johannese nimigi. Statistikaameti andmed on igatahes paljulubavad ja on innustanud mõtlema lisavarale. „Johannese harjutuskooli“ esimesed osad hakkavad juba kuju võtma.

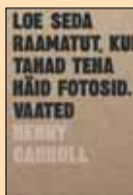
TOP 10

1
Minu memoriin. Loomad

2
Mick Wall
Led Zeppelin.
Kui maal kõndisid hiiglased

3
Henry Carroll
Loe seda raamatut, kui
tahad teha häid fotosid.
Vaated

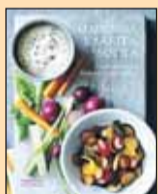
4
365 leitud ja leitudajat

5
John Woodward
Teadmiste entsüklopeedia.
Loomade elu

6
Suzanne Woolcott
Olla ma võiksin...
Gorjussi pildiraamat

7
Dunja Gulin
Hapenda, käärita, soola.
Tervis ja elujõud
fermenteeritud toidust

8
Parimad asjad
maailmas on tasuta.
Säätliku rändaja reisijuht

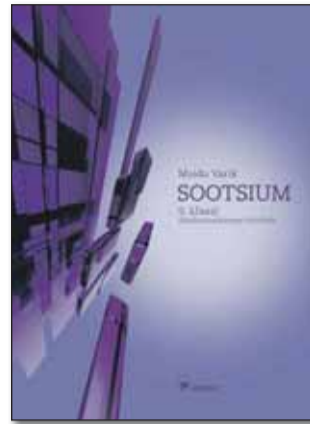

9
Isabel Otter-Barry Ross
Sõnad, sõnad siin ja seal

10
Vanad head muinasjutud

SOOTSIMUM

9. klassi ühiskonnaõpetuse õpik

Tallinna Ülikooli riigiteaduste instituudi professori Anu Tootsi ühiskonnaõpetuse õpikust on ilmunud kolmas, täiendatud trükk.

End hästi sisse töötanud, huvitav ja sisukas õpik oma põhiolemusel ei muutu, kuid nii nagu on ühiskond pidevas muutumises, vajab uuendamist ja täiendamist ka seda käsitlev õpik. Tulenevalt omavalitsusreformist ja uuest tulumaksuseadu-

sest on õpikust kõige enam muudetud „Maksude“ ja „Kohaliku omavalitsuse“ peatükki. Näiteks leiab õpikust Eesti uue haldusjaotuse kaardi ja ülevaate omavalitsuste peamistest tööülesannetest.

Õpikust leiab aga ka väiksemaid muudatusi. Uuendatud on graafikute ja tabelite andmeid, kaasajastatud näiteks õiguskantsleri, riigikontrolööri, presidendi ja valitsuse infot, värskendatud illustratsioone ning lisatud uut-huvitavat Eesti ühiskonna, näiteks valimise langetamise seaduse, ÜRO Julgeolekunõukogu mittealaliseks liikmeks saamise kampaania või uue Tallinna kohtumaja kohta.

Mõningaid uuendusi leiab ka Kuressaare Gümnaasiumi ühiskonnaõpetuse õpetaja Maidu Variku koostatud töövihikust. Siingi on kaasajastatud tabelite ja graafikute andmeid, uuendatud veebilehti ning välja vahetatud mõningaid ülesandeid huvitavamate vastu.

AIRI KUUSK,
toimetaja

MUUTUSTE MAAILM

7. klassi inimeseõpetuse õpik

Margit Kagadze ja Katrin Kullasepa inimeseõpetuse õppevara komplektist „Muutuste maailm“ ilmus teine, parandatud trükk.

Psühholoogia võtmes kirjutatud komplekt aitab noorel mõista murdeas toimuvaid muutusi ning täiskasvanuks saamist, õppida ennast väärtustama ning hindama sellisena nagu olakse, arutleda inimestevaheliste suhete, sõpruse, läheduse ja kuuluvustunde üle. Õpik suunab hakkama saama konfliktsete olukordadega, kiusamise, vägivalda, eakaaslaste negatiivse surve ja mõjuga, mõistma mõnuainete ohte tervisele. Käsitlemist leiavad ka õrnad teemad nagu armumine ja lähedus, sõprus ja armastus, seksuaalsus, mehelikkus ja naiselikkus ning seegi, mis üldse on õnn ja õnnelik olemine. Olulised teemad on ka noore õigused ja kohutused, sobilikud käitumisreeglid, teistesse austavalt suhtumine, mõistmine ja abistamine, oma otsuste tegemise õigus, aga ka sellega kaasnev vastutus.

Kordustrükkis on muudetud kompaktsemaks teemad nagu minapildi ja konflikti käsitlemine, teisalt on uude trükki lisatud küberkiusamise ja identiteedivarguse teema. Muutunud on ka

noore õiguste ja kohustuste peatükk. Sealt leiab väljavõtte laste õiguste konventsioonist. Lisaks tutvustatakse, kes on lasteombudsman ning milline on tema roll laste õiguste kaitsmisel.

„Nuputa, arutle, tegutse“ ülesannete plokid on saanud täiendust – õpikust leiab veel rohkem huvitavaid rühmatöö ideid ja arutlusküsimusi. Õpiku lõppu on lisatud ka 6 piltülesannet, mis varem olid kättesaadavad Koolibri kodulehel.

Õpikust on kaasajastatud ka visuaalselt, näiteks leiab õpikust hulgaliselt uusi ja huvitavaid fotosid, mis iseloomustavad Eesti ühiskonda ja traditsioone või annavad reaalsema pildi tavaelust.

Ka töövihik on uuemas kuues. Töövihiku mahtu on vähendatud, et klassis oleks rohkem aega tegeleda rühmatööde ja arutlusülesannetega. Kohendatud on ka ülesannete sisu.

AIRI KUUSK,
toimetaja

MUUSIKAMAA LOOD

Uus 6. klassi muusikaõpetuse komplekt „Muusikamaa lood“ koosneb õpikust, töövihikust ja kahest CD-st. Õppekomplekt järgib sama sarja 4. ja 5. klassi õppematerjali põhimõtteid ja ülesehitust. Sarnaselt eelmiste aastate materjaliga sisaldab see eakohast ja huvipakkuvat lauluvara, sisukaid ülesandeid ning arutlema ärgitavaid mõistulugusid. Jätkuvad ka muhedad huumoriga ja meeleolukad teemadega seotud pildilood.

Õpiku materjal pakub häid võimalusi muusikaõpetuse loomiseks muude õppeainetega, iseäranis kirjanduse ja kunstiga. Põhiteemad lähtuvad riiklikust õppekavast ning on seotud Eesti ja teiste maade – Soome, Rootsi, Läti, Venemaa, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Norra ja Suurbritannia – kultuuripärandiga. Peale nende maade rahva- ja kunstimuusika tutvustamise jagatakse teadmisi muudest eluvaldkondadest, aidatakse tundma õppida kunstiliikide erisusi ja sarnasusi, arendatakse oskust näha nende vahel seoseid ning luua terviklikku maailmapilti.

Põhiteemade kõrval pööratakse õpikus suurt tähelepanu väärtuskasvatusele ja silmaringi avardamisele. Nii kõneleb õpiku esimene teema „Hoi ja hooli“ põhiväärtustest ning sellest, et neid väärtusi kannab endas ka muusika. Peatükis „Hinge korter“ pakutakse aruteluks küsimusi

si kodu mõiste üle. Peatükk „Talendi väärtus“ alustab talendist kui vana aja rahaühikust ning jõuab tänapäeva arusaamani talendist kui inimese andekusest. Tutvustatakse multitalente, alustades Leonardo da Vincist ning lõpetades Eesti multitalentide Mart Sanderi ja Mikka Kaasikuga.

Uusi muusikateadmisi tutvustatakse huvipakkuvalt viisil. Näiteks peatükis „Vaata, ja sa kuuled“ avatakse programmilise muusika mõiste ja olemus muusika ja kujutava kunsti valdkondade vastastikuse mõju (Hartmann, Mussorgski, Kandinsky) näitel. Peatükis „See muusika kõlab tuttaval“ avatakse interpretatsiooni tähendus ning selgitatakse, mis on töötlus, orkestratsioon, transkriptsioon, arranžering, remiks ja kaver.

Õpiku lauluvara on põnev ja mitmekesine. Esindatud on nii raudvara kui ka nüüdisaegne repertuaar, mis on suuresti suunatud õpilaste mitmehäälse lauluse edendamisele ja harmooniataju arendamisele.

Õpilastele pakutakse jõukohast ning ka ansamblitele ja solistidele esinemiseks sobivat repertuaari, alates lihtsatest rahvalauludest ja kaanonitest kuni tõsisemate väljakutseteni.

Õpikust rikastavad rohked kaasmängud, instrumentaalpalad ja laulude seaded. Õpiku ülesanded ärgitavad õpilasi koostööd tegema, arutlema ja väitlema, ning arendavad oskust põhjendada oma seisukohta. Rubriik „Muudan maailma paremaks“ innustab õpilasi olema sõbralik ja hooliv.

Praktiliste tegevuste ja musitseerimise kaudu süvendatakse muusikaalaseid teadmisi (muusikalised väljendusvahendid, žanrid, vormid) ning õpitakse uusi plokkflöödi ja kandle mänguvõtteid.

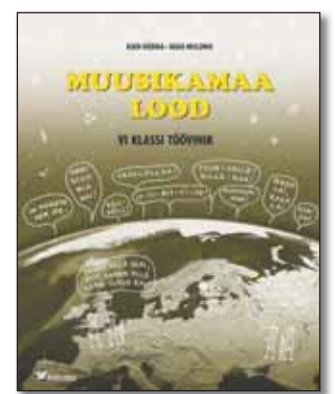
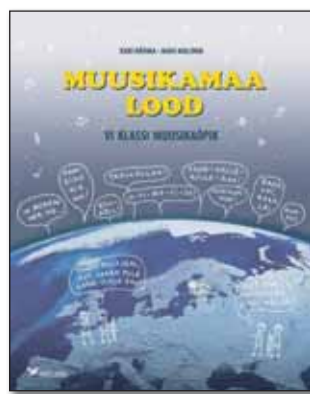
„Muusikamaa lood“ on mitmekesine, tänapäevane, väärtushoiakuid kujundav, õppeainete vahelisi seoseid loov õpik. Õpiku positiivne üldmulje, leidlik visuaalne lahendus, üllatavad

mõttearendused ning huvitavad ülesanded on õppijale suureks innustuseks. Tegemist on sisutiheda muusikaõpikuga, kus õpetajal on võimalik pakutud lauludest ja teemadest teha sobiv valik. Õpiku autorid on arvestanud sellega, et 6. klassi materjal haakub hästi järgmise kooliastme õpikute sisuga.

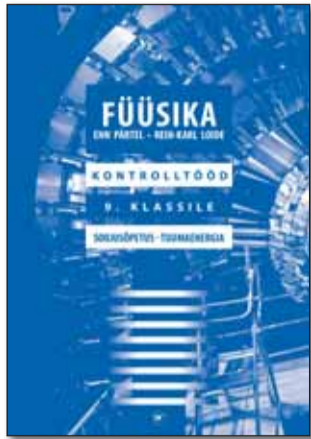
Töövihik

6. klassi õppekomplekti kuuluv töövihik sisaldab 60 põhi- ja 10 nuputamisyülesannet, mis annavad võimaluse kinnistada õpikust saadud teadmisi ja parandada omandatud oskusi. Ülesanded on mitmekesised ning enamik neist on suunatud õpilaste loovuse arendamisele ja omaloomingu teostamisele: rütmi/meloodia partituuride loomine, temaatiliste piltide joonistamine, arvamus avaldamine, rühmatöös koostööoskuse kujundamine, ristsõnade lahendamine, kuulamisülesannete ja mõistatuste lahendamine, muusika ning teiste ainete ja eluvaldkondade vaheliste seoste leidmine. Kuulamisülesannete juurde on antud lühilühtid.

KADI HÄRMA, MAIA MULDMA,
toimetaja

VÄRSKENDATUD FÜÜSIKA KONTROLLTÖÖDE VIHİK 9. KLASSILE. SOOJUSÕPETUS. TUUMAENERGIA

Kontrolltööde vihiku übertöötatud trükk on viidud vastavusse Koolibri 2013. aasta füüsikaõpiku teemadega. Vihik sisaldab viis kontrolltööd, mis hõlmavad vastavalt õpiku viie peatüki materjali. Tööd on koostatud kolmes variandis. Neist kaks on võrdse raskusastmega ning mõeldud paralleelvariantidena põhiteadmiste omandamise kontrollimiseks. Tööde kolmas variant on mõeldud füüsikaga süvendatult tegelevatele õpilastele.

Soojusõpetuse kontrolltöödes on üks ülesanne, kus õpilased analüüsivad õpetaja poolt läbi viidud demonstratsioonkatset. Võimalikke katseid on kirjeldatud 2003. aastal ilmunud õpetajaraamatus. Katsete kirjeldused on leitavad ka Koolibri kodulehelt (www.koolibri.ee) õppekirjanduse kataloogist.

KULDAR TRAKS, toimetaja

KAS OSKAD? MATEMAATIKA KONTROLLTÖÖD 4. KLASSILE

Koolibri 4. klassi matemaatikakomplekt saab täiendust kontrolltööde vihiku näol, mis sisaldab 16 tööd. Neist kaks tööd on kokkuvõtavad tööd poolaasta õppematerjali kohta, millele hinnangu andmine on jäetud õpetaja otsustada. Ülejäänud töödes on ülesanded jaotatud alateemade kaupa rühmadesse. Hinnang tööle kujuneb, liites alateemade ülesannete punktid. Niimoodi võimaldab kontrolltööde vihik anda üksikasjalikum tagasisidet alateemade omandamise kohta. Tööd on koostatud kahes võrdse raskusastmega variandis. Kasutades neid kont-

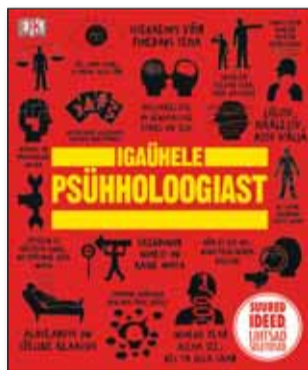
rolltöö paralleelvariantidena, jätkub ühest vihikust kahele õpilasele. Samuti on võimalik lõigata vihikust välja tööde ühed variandid ja kasutada neid kordamiseks. Ülejäänud tööd jääksid sel juhul kontrolltöödeks. Niimoodi säilivad ühe õpilase tööd samade kaante vahel, võimaldades paremini jälgida õpilase arengut aasta jooksul. Koolidesse peaks vihik jõudma septembri lõpus või oktoobri alguses.

KULDAR TRAKS, toimetaja

IGAÜHELE PSÜHHOOGIAST

Psühholoogia kui teadusdistsipliin, mis külgneb ühelt poolt filosoofia ja teiselt poolt meditsiiniga, ei ole üldhariduse õppekavas küll silmapaistval kohal, ometi on inimene „sotsiaalne loom“, nagu klassikud on öelnud, ning meil kõigil päevast päeva vaja ennast ja teisi analüüsida, seletada nii enda kui teiste tundeid ja käitumist.

Raamatu koostajad märgivad sissejuhatuses, et kõigist teadusvaldkondadest on psühholoogia üldsusele ehk kõige mõistatuslikum ning tekitab enim väärarusaamu. Ehkki psühholoogia mõisted ja ideed on imbutud ka igapäevaellu, on enamikul inimestel vaid ähmane aimdus sellest, mida psühholoogia endast kujutab ja mida psühholoogid päriselt teevad.

Psühholoogia alal haritud ning vilunud kirjutajatest koosnev Inglise-Ameerika autorite kolleegium räägib selles raamatus keerulistest asjadest lihtsalt ja arusaadavalt. Ajaloolisel ränakul läbi psühholoogiateaduses mõjukaks osunud teooriate kujunemise ja arengu saab lugeja kergesti hoomatava ja meelde jääva tervikpildi ning tõenäoliselt palju teraseid tähelepanekuid elust enesest.

Raamat on valgustav lugemisvara nii kooliõpilasele, tudengile kui ka kindlasti pedagoogile, kuna psühholoogiaalaste teadmiste valdamine on vaieldamatult suur roll ka selles, kuidas me mõtestame oma suhet lastega, nende toimetulekut koolis ja sotsiaalses elus, ning nende „inimeseks saamist“, kui kasutada Carl Rodgersi asjakohast väljendit.

TEADMISTE ENTSÜKLOPEEDIA: INIMKEHA

2015. aastal ilmunud ja lugejate poolt hea vastuvõtu leidnud „Teadmiste entsüklopeediast“ on välja kasvanud sari, milles lisaks hiljuti ilmunud „Loomade elule“ on nüüd ilmavalgust näinud ka anatoomiale pühendatud visuaalselt köitev ja detailirikas ülevaade pealkirjaga „Inimkeha“.

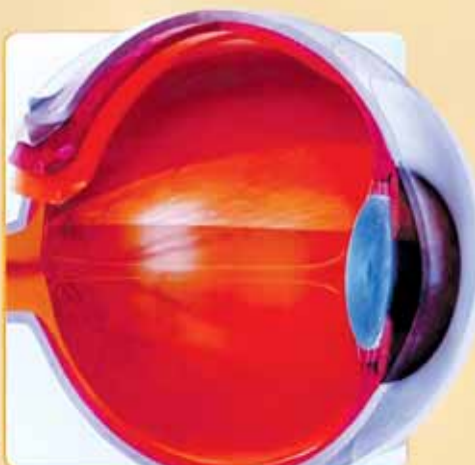
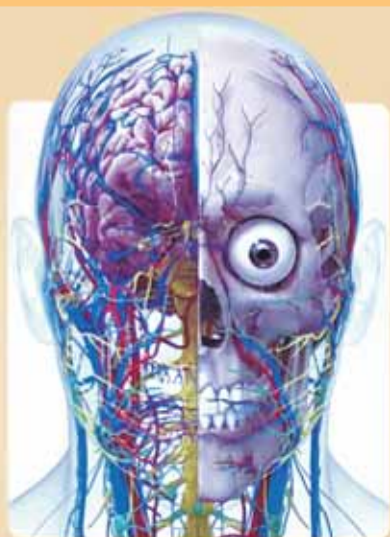
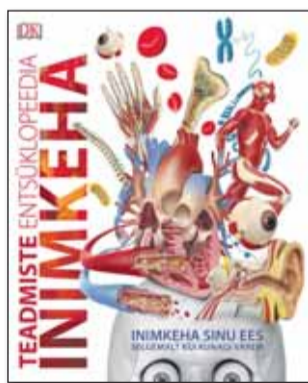
208-leheküljeline suures formaadis raamat algab ülevaatega inimkeha põhialustest, sealhulgas kudedest, rakkudest, DNA-st ja elujärkudest. Järgnevad eraldi põhjalikud peatükid elundkondade ja erinevate kehaosade kohta. Raamatu lõpetab meditsiinile ja muudele inimkehaga seonduvatele teadustele pühendatud osa ning muu hulgas heidetakse pilk ka võimalikele

tulevikuarengutele tervishoiu, geneetika ja tehiseelundite vallas.

Suures plaanis on kirjeldatud ja näidatud kõiki inimkeha osi ja nende talitlust. Teavet aitavad elavdada suurepärasele ruumilistele läbilõigetel ka joonised ja arvukad põnevad faktid.

Arvuti abil loodud tõetruude piltide ja uusimate teadusandmetega „Inimkeha“ on omas valdkonnas üks illustratiivsemad eestikeelseid raamatuid ning pakub avastamisrõõmu nii noortele kui ka vanadele.

OLAVI TEPPAN, projektijuht

UUS!

365 LEIUTIST JA LEIUTAJAT

Kes leiutas televiisori? Milline oli esimene arvutihiir ja mida tegi esimene arvutiviirus? Kes lendasid esimesena kuumaõhupalliga? Igal leiutisel ja teaduslikul avastusel on oma põnev saamislugu. Selles raamatus leiab lugeja 365 lugu avastustest ja leiutistest, mis on kujundanud meie tänast maailma. Huvipakkuvat leiutist või leiutajat on hõlbus leida tähestikulise sisujuhi järgi.

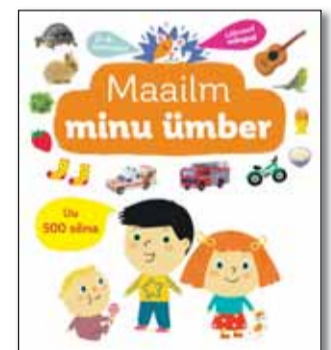
Loodame, et need lood inspireerivad tulevase noori leidureid ja avardavad mälu mängu huviliste silmaringi.

Samas sarjas on ilmunud ka raamat „365 põnevat küsimust ja vastust“.

RÕÖMSALT KOOLI. NUPUTAN JA VÄRVIN

Üle 100 vahva ja arendava harjutuse kooli minevale lapsele. Sarnasuste ja erinevuste otsimine, paariliste ühendamine, muustrite leidmine ja paljud muud mängulisel tegevused pakuvad palju rõõmu. Eriti, kui igal leheküljel on nii palju pilte, mida värvida ja täiendada.

MAAILM MINU ÜMBER

Raamatus on üle 500 pildi ja palju asjakohaseid sõnu laste igapäevaelust, aidates neil mõista ümbritsevat maailma ja end paremini väljendada. Rikkalike detailidega suured illustratsioonid loovad tervikliku pildi kodustest toimetustest, linnas käimisest või puhkuse veetmisest. Lapsele jõukohased ülesanded pildiga töötamiseks pakuvad põnevat nuputamist. Läbivad tegelased Mikk, Henri, Emma ja hamster Meeri saavad väikesele lugejale toredate kaaslasteks.

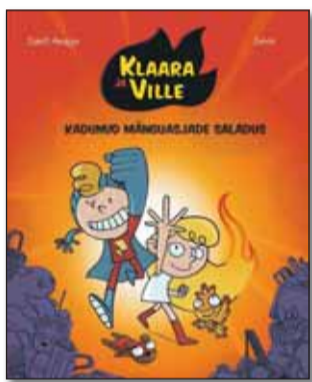
UUS!

Gracie Swan, Felicity French
RAHVARÕIVAD KOGU MAAILMAST.
PANE NUKUD RIIDESSE!

Raamatus on kaheksa papist nukku ehk neli paari emasi ja tütreid. Esmalt tuleb nukud ettevaatlikult välja vajutada ja siis neile kaunid rahvariided selga panna. Klepsude leheküljelt leiab veel peakat- teid, ehteid ja muid lisandeid, millega kostüüme täiendada.

Raamatust leiad 20 imekaunist rahvariidekomplekti alates Hispaania uhketest flamenkokleididest kuni Jaapani värvikate kimonoteni. Vaata, milliseid põnevaid rahvariideid maailma paikades kantakse.

Santi Anaya
KLAARA JA VILLE. KADUNUD MÄNGUASJADE SALADUS

Ville tundub olevat täitsa tavaline poiss, aga tegelikult on ta eriliste võimetega Meteor Välgu-Ville. Tema naabritüdruk ja parim sõbratar on Klaara, kes pole ka just kõige tavalisem tüdruk. Nimelt süttivad tema juuksed ärrituse korral kergesti ja siis võib ta vaenlasele väga ohtlik olla. Koos oma truude kaaslaste Supermõmmiku ja Fööniksibebiga lahendavad sõbrad keerulisi ja ohtlikke olukordi. Alatud pahalased, röövlid ja muud jõletised hoidku oma nahk, sest Klaara ja Ville seavad õigluse jalule!

Пирет Рауд
ТОБИАС И ВТОРОЙ «Б»

В жизни второклассника Тобиаса и его друзей происходят разные события – веселые и грустные, неожиданные и интересные. Порой случаются и неудачи, но всегда все заканчивается хорошо.

Книга популярной эстонской писательницы и художницы Пирет Рауд написана с теплом и добродушным юмором. В этих историях из жизни современных эстонских школьников читатель сможет узнать себя и своих друзей.

TEELE-TEELE!

Hea õpik peaks olema nii põnev, et laps tahaks seda ka vabal ajal suurest huvist lugeda. Õpikur- sarja „Teele“ autor Pille Pipar rääkis, et nii mõnigi õpilane on tulnud ja häbelikult tunnistanud, et ta luges kodus järgmiste tundide lood ette ära, sest tahtis nii väga teada, mis edasi saab.

Aga mis siis juhtub juba 4. klassist tuttavate Teele, Ana, Reinu, Kaarli ja teistega 5. klassis? Esimeses klassijuhatajatunnis korraldab õpetaja Laur neile lõbusa mängu, kus igauks meenu- tab üht naljakat seika, mis suvel juhtus. Õpikus on mängumärgiks sinine pilveke koos interneti- lingiga, kust leiab mängu kirjelduse. Mängud ja paljud teised ülesanded julgustavad õpilasi tun- nis rohkem rääkima, suhtlema, kasutama keelt loomulikus olukorras oma kogemuste jagami- sel. Just nii nagu teeb seda Teele, rääkides ema- le-isale õhinal kõikidest kooli uudistest. Sellis- tes dialoogides ning ka muudes tekstides oleme püüelnud võimalikult loomuliku keelekasutuse poole. Väga paljusid dialooge saab lühilingi abil kuulata, nii koolis kui kodus või kas või bussis trenni sõites.

Teele-ealise lapse ellu tungib aina enam in- fot kõikvõimalikest infokanalitest ning 5. klas- si esimese poolaasta teemadeks ongi meedia ja internet oma paljude võimalustega. Teele koolis hakkavad aktiivsed õpilased tegema koolilehte, -raadiot ja isegi telesaadet. See annab hea või- maluse tutvuda erinevate tekstitüüpidega, näi- teks artikli, intervjuu, teate, kuulutuse, plakati, saate ja muuga. Eriline rõhk on sellel, kuidas

suurest infohulgast leida kõige tähtsam. Oma elu esimest referaati tehes puutuvad Teele ja ta sõbrad sellega lähedalt kokku. Nad lähevad raamatukokku referaadi jaoks raamatuid otsima, kuid ka raamatutest materjali leidmine pole su- gugi kerge. Õnneks saab sõber Laura Teelele oma töölehe, mis õpetab eristama olulist infot ebaolulisest.

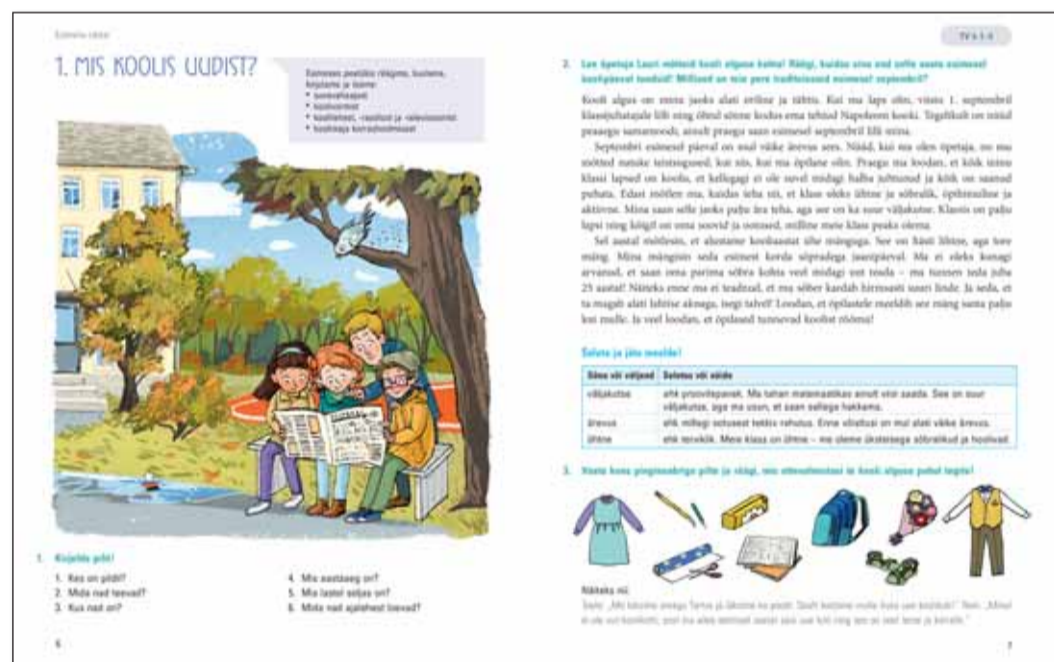
Interneti kasutamisest räägib terve kolmas peatükk. Teele klass leiab endale Tõrvast sõp- rusklassi ning nad korraldavad Skype'i teel kohtumise, kus lapsed saavad omavahel tut- tavaks nutikate mängude abil. Lapsed jutusta- vad ka oma lemmiktegevustest internetis: kes peab blogi, kes vaatab videoid, kes jagab nal- japilte, kes kuulab raadiost järjejutte ning kes kasutab liiga palju sotsiaalmeediat. Milliseid

mobiliäppe lapsed kasutavad ning kust vaadata kino- ja teatrikava? Mis juhtub siis, kui istuda ekraanide ees liiga kaua? Rühma- ja paaristööd suunavad õpilasi oma internetikasutust ana- lüüsima ning probleemidele lahendusi otsima. Viimases peatükis valmistuvad lapsed jõulu- deks. Jõulud tähendavad mõistagi ka kingi- ootust. Kuidas tunneb end üks laps aga siis, kui ta on suure uljuses soovinud liiga suurt kinki ning kuuleb kogemata pealt oma vanemate mu- relikku juttu? Siingi saavad lapsed arutada, kui suuri kinke sobiks soovida, ning ka seda, kuidas pidasid jõule vanaemad-vanaaisad. Kodutööks peab Teele tegema plakati oma pere jõulukom- metest ning selgub, et see ei olegi nii lihtne. Vend Juhan tuleb talle appi ja meenutab, kuidas jälle kord eristada ja tuua esile kõige tähtsam info.

Koolilehest loeb Teele, millised on jõulu- traditsioonid teistes maades. See paneb lapsed mõtlema, kui erinevad võivad olla kultuurid ja kombed, aga ka kui palju sarnast ja ühist on meil teiste rahvustega.

Ka keele õppimine võiks olla nagu reis mõnel põneval maal – tore on näha uut ning turvaline on tunda ära tuttavaid asju. 5. klassi õpik „Teele“ oma kindla süsteemi, tuttavate rubriikide ja mõnusa rütmiga on õppijale teejuhiks ja heaks abiliseks.

TIINA TOMINGAS,
toimetaja

ПРОВЕРОЧНЫЕ РАБОТЫ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ 6 КЛАССА

Согласно Государственной программе обучения, предметный цикл «Язык и литература» в основной школе формирует у учащихся умения, помогающие ориентироваться в реальных жизненных ситуациях, готовить к успешной коммуникации, помогает приобрести навыки исследовательской работы.

Для эффективного решения этих задач издательством «Коолибри» подготовлен учебно-методический комплекс по русско- му языку для основной школы, созданный авторским коллективом Наталья Береснева, Наталья Нечунаева. По замыслам авторов, в учебный комплект для каждого класса долж- ны входить учебник, рабочая тетрадь, сбор- ник проверочных и контрольных работ. Всё это предоставляет учителю материал раз- ного уровня сложности для работы на уро- ках, помогает расширить и закрепить знания учащихся, а также сформировать умения применять полученные знания в любых си- туациях общения и в любых вариантах речи.

К началу нового учебного года была за- вершена работа над комплектом по русско-

му языку для 6-го класса. К учебнику в двух частях и рабочей тетради добавился сбор- ник проверочных и контрольных работ. Этот сборник предназначен для быстрой и объек- тивной проверки уровня усвоения матери- ала учащимися по конкретным темам, он так- же окажет неоценимую помощь учителю в подготовке учащихся к уровневым работам,

обязательным в конце второй ступени обу- чения. При этом выполнение проверочных работ не займёт много времени, и учителю не придётся тратить на это весь урок, доста- точно 15–20 минут. Все работы представле- ны в двух вариантах, равноценных по своему лексическому и грамматическому наполне- нию. В помощь учителю для быстрой про- верки в конце сборника представлена табли- ца оценивания. Сборник проверочных работ удобнее всего иметь под рукой в кабинете, а для конкретной работы просто брать из него нужный лист (все листы легко вынимаются).

Сборник проверочных работ составлен в соответствии с требованиями Государствен- ной программы обучения и содержанием действующих учебников по русскому язы- ку. Но основное внимание авторы уделяют развитию культуры речи школьников и фор- мированию у них бережного отношения к языку, поскольку это необходимо для их со- циализации в будущем.

Всем учителям желаем успешной и твор- ческой работы, работы с удовольствием!

